

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3340/2024. (IX. 23.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.III.30.431/2023/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Balogh Brúnó ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezethető jogbiztonság követelményének, a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárásról való jog és a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslati jog sérelmére hivatkozással a Kúria Gfv.III.30.431/2023/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a támadott bírói döntés az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] 2.1. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: hitelező) 2022. június 1. napján az indítványozó fizetési képtelenségének megállapítása és felszámolásának elrendelése érdekében kérelmet terjesztett elő a – kérelem előterjesztésének napján az indítványozó székhelye szerint illetékes – Szombathelyi Törvényszéken. A törvényszék 2022. július 1. napján kelt, 5.Fpk.43/2022/4. számú végzésében megállapította illetékessége hiányát és elrendelte a kérelem Szolnoki Törvényszékhez történő áttételét. A döntés indoka az volt, hogy a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 6. § (1) bekezdése alapján székhelyáthelyezés esetén a bejegyzést követő 180 napig kizárólag a korábbi bejegyzett székhely szerint illetékes bíróság előtt kezdeményezhető felszámolási eljárás.
- [4] 2.2. A Szolnoki Törvényszék 2022. augusztus 19. napján jogerőre emelkedett, 10.Fpk.153/2022/3. számú végzésével megállapította az indítványozó fizetési képtelenségét és elrendelte vele szemben a felszámolási eljárás lefolytatását. A felszámolási eljárás kezdő időpontja a felszámolást elrendelő jogerős végzés közzétételének napja, 2022. szeptember 16-a.
- [5] Az indítványozó ügyvezetője által meghatalmazott jogi képviselő 2023. május 31. napján a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 240. § (1) bekezdés e) pontja alapján a felszámolási eljárás megszüntetése iránti kérelmet terjesztett elő, állítván, hogy az eljárásra a Szombathelyi Törvényszék rendelkezik illetékességgel. Emellett kifogásolta, hogy a bíróság hiánypótlás keretében nem hívta fel a hitelezőt az indítványozó 2021. évi beszámolójának csatolására, ami minden kétséget kizáró módon alátámasztotta volna, hogy nem fizetési képtelen. Álláspontja szerint a súlyos eljárási hibák miatt az eljárást hivatalból meg kellett volna szüntetni a törvényes állapot helyreállítása érdekében.
- [6] Az indítványozó a jogorvoslati kérelem késedelmes előterjesztésének indokaként előadta, hogy az adós azért nem tudott fellebbezéssel élni a Szolnoki Törvényszék döntésével szemben, mert 2022. május 11. napján a Szolnoki Törvényszék Cg.18-09-115154/21. számú változásbejegyző végzésével az ügyvezetőket törölte, visszajegyzésükre pedig csupán a felszámolás elrendelését és a jogorvoslati határidő elteltét követően – 2023. január 10. napján – került sor. Álláspontja szerint a felszámolás elrendelésekor bejegyzett ügyvezetők annak ellenére nem tettek semmit a felszámolás elkerülése érdekében, hogy az adós nem volt fizetési képtelen.
- [7] A Szolnoki Törvényszék 10.Fpk.153/2022/33. számú végzésével a Pp. 357. § (1)–(2) bekezdése alapján a kérelmet elutasította, mert a felszámolási eljárást elrendelő végzés olyan érdemi határozat, amelyhez a bíróság kötve van, és a döntés közzététele után a felszámolási eljárás megszüntetésének kizárólag a Cstv. speciális rendelkezései – ekként a 41. § (1) bekezdése és a 45/A. §-a – alapján lehet helye.

- [8] 2.3. Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró Szegedi Ítéltábla 2023. szeptember 8. napján kelt, Fpkf. III.30.127/2023/2. számú végzésével a Szolnoki Törvényszék végzését megváltoztatta és az eljárást megszüntette. Megállapította, hogy az eljárás lefolytatása a Szombathelyi Törvényszék kizárólagos illetékességébe tartozik, egyúttal utasította az elsőfokú bíróságot a szükséges intézkedések megtételére. A döntés indokolása szerint a Szolnoki Törvényszék hivatalból nem észlelte illetékessége hiányát, az indítványozó erre alapított eljárás megszüntetési kérelmét pedig tévesen bírálta el, mert – a Cstv. 6. § (3) bekezdésének speciális szabályai mellett – nem alkalmazta a Pp. mögöttes szabályait. Megállapította, hogy az eljárás megszüntetése okán szükséges, hogy az első fokon eljáró Szolnoki Törvényszék a felszámolás elrendelésével kapcsolatos intézkedéseit visszavonja, annak érdekében, hogy olyan helyzet alakuljon ki, mintha egyáltalán nem folytatott volna eljárást. Utalt arra is, hogy az ügy Szombathelyi Törvényszékhez való áttételének nincs helye, mert a Szombathelyi Törvényszék már megállapította illetékessége hiányát, ezért felhívta a Szolnoki Törvényszéket az eljáró bíróság kijelölése iránti eljárás Kúria előtti kezdeményezésére.
- [9] 2.4. Ezt követően a Szolnoki Törvényszék felterjesztette az ügy iratait a Kúriához, az eljáró bíróság kijelölése érdekében. A Szegedi Ítéltábla jogerős végzése ellen pedig a felszámoló terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős döntés hatályon kívül helyezését és a Szolnoki Törvényszék 10.Fpk.153/2022/33. számú végzésének helybenhagyását kérte. A Kúria – a Pp. 117. § (2) bekezdése alapján – az eljáró bíróság kijelölése tárgyában a Pkk.I.24.760/2023. számon folyamatban lévő ügy egyesítését rendelte el a felülvizsgálati kérelem elbírálása tárgyában a Gfv.III.30.431/2023. számon folyamatban lévő üggyhöz.
- [10] A Kúria – jelen alkotmányjogi panasszal támadott – Gfv.III.30.431/2023/4. számú végzése a felszámoló felülvizsgálati kérelmét visszautasította, az eljárás folytatására a Szolnoki Törvényszéket jelölte ki. Megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének jogszabályi feltételei nem állnak fenn, mert a Szegedi Ítéltábla felszámoló által támadott jogerős végzése az eljárás megszüntetéséről és az eljáró bíróság kijelölése érdekében a Kúriához való felterjesztéséről rendelkezett, ezért nem tekinthető az ügy érdemében hozott vagy egyéb olyan végzésnek, amellyel szemben a Pp. a felülvizsgálatot megengedi. A Kúria egységes gyakorlata szerint az illetékesség hiányát megállapító, és ez okból az áttételről vagy az eljárás megszüntetéséről rendelkező jogerős végzések ellen nincs helye felülvizsgálatnak.
- [11] Az egyesítés folytán az eljárás tárgyát képező illetékességi összeütközést a Kúria a Szolnoki Törvényszék (további) eljárás lefolytatására történő kijelölésével szüntette meg. Rámutatott, hogy a kijelölés szükségszerűen együtt jár az összeütközést kiváltó jogerős végzések valamelyikében elfoglalt jogi álláspont felülbírálatával, és valamely alapul fekvő végzés kötőerejének feloldásával. A döntés indokolása hangsúlyozta, hogy a Szegedi Ítéltábla végzésének meghozatala önmagában azért is súlyosan sértette az eljárási szabályokat, mert egy olyan végzés elleni fellebbezést bírált el, amely végzés fellebbezéssel nem volt támadható.
- [12] A felszámolási eljárás szabályainak áttekintését követően rámutatott, hogy az eljárás sajátosságaiból és szerkezetéből az következik, hogy a nemperes eljárás két egymástól elkülönült szakaszból áll. Az eljárás első szakaszát az adós fizetéseképtelenségét megállapító és a felszámolást elrendelő jogerős végzés zárja le. Ezen érdemi határozat meghozatalát követően az addig az adós és a hitelező részvételével zajló eljárás többszereplőssé válik és a felszámoló kijelölésével, a többi hitelező nyilvántartásba vételével, esetleges egyéb érdekelt részvételével megkezdődik az eljárás második szakasza, a tényleges felszámolás.
- [13] A Kúria értelmezése szerint a Cstv. 6. § (1) és (1a) bekezdése a felszámolás jogerős elrendelését követően nem vehető figyelembe, a kizárólagos illetékesség hiánya okán áttételre, az eljárás megszüntetésére nem kerülhet sor. A Cstv.-ben rögzített kizárólagos illetékességi szabályok célja ugyanis éppen az indokolatlan, eljárás elhúzására alkalmas székhelyváltoztatás megakadályozása, amely probléma a felszámolási eljárás első – az adós fizetéseképtelenségének megállapításáig tartó – szakaszában jelentkezik. Erre utal a Cstv. 6. § (1a) bekezdése is, azzal, hogy meghatározza, székhelyváltás esetén melyik „bíróság előtt kezdeményezhető csődeljárás”. A szabályozás céljával ellentétes lenne és sértené az Alaptörvény 28. cikke szerinti értelmezés követelményét, ha a kizárólagos illetékességet az adós fizetéseképtelenségének megállapítása és a felszámolás elrendelését követően is figyelembe lehetne venni. A kúriai döntés utalt arra, hogy a Szegedi Ítéltábla tévesen rendelkezett az illetékesség hiányának megállapításáról, ezért az eljárás megszüntetésének joghatásai sem állnak be. A Pp. 240. § (1) bekezdés e) pontja nem önálló megszüntetési okot szabályoz, hanem az illetékesség hiányának megállapításához kapcsolódik, rendeltetése pedig az ügy áttétele vagy a bíróság kijelölés esetén az eljárás megindításához fűződő joghatások feloldása.
- [14] 3. A fenti előzmények után előterjesztett alkotmányjogi panaszában az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az Alaptörvény B) cikkében deklarált jogállamiságból fakadó jogbiztonság követelményének, az

- Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog és a (7) bekezdés szerinti jogorvoslathoz való jog sérelmét állítva kérte a kúriai döntés megsemmisítését.
- [15] Az indítványozó az Alaptörvény felhívott rendelkezéseinek sérelmét abban látja, hogy a Kúria – erre irányuló kérelem hiányában, a jogerő áttörésével – utasította a Szolnoki Törvényszéket a Szegedi Ítéltábla formálisan hatályon kívül nem helyezett, ekképp jogerős felszámolást megszüntető végzésének figyelmen kívül hagyására. Érvelése szerint a jogerő az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből és a XXVIII. cikk (1) bekezdéséből egyaránt levezethető alkotmányos garancia.
- [16] Az indítványozó B) cikk (1) bekezdése körében előadott érvelése rámutatott, hogy a jogerő áttörésére kizárólag kérelemre indult, rendkívüli perorvoslati – felülvizsgálati vagy perújítási – eljárásban kerülhet sor. Olvasatában a Kúria jogalkalmazása a jogerő intézményének kiüresítéséhez vezet, mert a határozat jogellenessége okán lehetőséget teremt a döntés jogerejének áttörésére, ekképp „bármely bíróság egy, a perrendtartás szerint nem erre a célra szolgáló eljárásban felülvizsgálhat jogerős döntéseket”. Sérelmezte továbbá, hogy a Kúria a döntését a felülvizsgálati kérelem és a kijelölés tárgyában folyamatban volt ügyek egyesítésével hozta meg. Álláspontja szerint a Kúria a jogbiztonság súlyos sérelmét eredményező módon, hatáskör hiányában járt el.
- [17] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét a korábbiakban előadottak mellett abban látja, hogy a Kúria a hatáskörén túlterjeszkedve, nem csupán kijelölte az eljáró bíróságot, hanem arra is utasította, hogy a már megszüntetett eljárást (le)folytassa. Érvelése szerint a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére vezet az is, hogy a jogerős döntés meghozatalára a felek rendelkezési jogának figyelem kívül hagyásával, erre irányuló kérelem hiányában került sor.
- [18] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében deklarált jogorvoslathoz való jog sérelmét a korábbiakban bemutatott érvekre hivatkozva állítja.
- [19] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [20] 4.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó panaszát határidőben terjesztette elő, mivel a Kúria végzését a jogi képviselő 2023. november 13-án vette át az alkotmányjogi panaszt pedig 2024. január 11-én, elektronikus úton terjesztette elő.
- [21] 4.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint alkotmányjogi panasszal az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés támadható, ezért az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy a támadott döntés az Abtv. tárgyi hatálya alá tartozik-e. Az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak minden esetben egyedileg, az ügy jellegétől függően kell vizsgálnia, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. §-a tárgyi hatálya alá tartozik-e {3386/2018. (XII. 14.) AB végzés, Indokolás [15]; 3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [22] Az alkotmányjogi panasszal támadott Kúriai döntés – az ügyek egyesítése folytán – a felszámoló által előterjesztett felülvizsgálati kérelem visszautasításáról és egyben az eljáró bíróság kijelöléséről is rendelkezett. Ez utóbbi rendelkezést kifogásolja az indítványozó alkotmányjogi panaszában.
- [23] Az Alkotmánybíróság korábban már rámutatott arra, hogy az eljáró bíróságot kijelölő döntés nem ügydöntő vagy érdemi határozat. Az illetékességi vita feloldása érdekében hozott kúriai döntés nem fejezi be az eljárást és nem is az ügy érdemében határoz, hanem az eljárás lefolytatásának egyik nélkülözhetetlen feltételéről, az ügyben eljáró bíróságról rendelkezik {3205/2015. (X. 27.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [24] Az előzőekben írtak alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott kúriai végzés eljáró bíróságot kijelölő rendelkezése nem tekinthető az ügy érdemében hozott vagy az eljárást befejező döntésnek, ezért azzal szemben alkotmányjogi panasz benyújtásának nincs helye.
- [25] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, ezért azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseire figyelemmel, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján azt visszautasította.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/168/2024.

